

Oponentský posudek

Autor/ka práce: Hana Chrásková
Název práce: Sebepoznání a sebereflexe v sociální práci
Vedoucí práce: Mgr. Barbora Racková
Oponent: Honza Kaňák, Ph.D.

Formální náležitosti podle Opatření děkana 07/2017

Splňuje práce kritérium odborného textu?	Ano (s výhradami)
Obsahuje abstrakt (Čj, Aj) - nepovinné pro Bc.	Ne
Obsahuje shrnutí závěrů?	Ano
Obsahuje seznam literatury?	Ano
Obsahuje čestné prohlášení (samostatnost, citace literatury, nepoužití k získání titulu)	Ano
Rozsah (40 NS - Bc.; 60 NS - Mgr.)	Ano

Předkládaná bakalářská práce splňuje kritéria stanovená OD 07/2017. V podstatě lze text vnímat jako odborný. Zajímalo by mne ovšem (viz otázky k obhajobě), jaká kritéria si autorka textu stanovila pro výběr literatury, ze které vycházela při psaní textu. Stejně tak mi nepřijde vhodné, aby byla věta, případně pouze dvě věty zároveň odstavcem (např. str. 13, 15 aj.). Internetový zdroj focusing.cz mi nepřijde jako vhodný.

Znění základní výzkumné otázky

Je formulována?	Ne
Jsou pojmy operacionalizovatelné?	Nelze posoudit
Spadá do oboru SACH?	
Je netriviální?	
Je otevřená (či je možná uzavřená varianta)?	

Byť je práce deklarována (po právu) jako teoretická, bylo by fajn, kdyby obsahovala otázku, na kterou bude hledána v textu odpověď (postupuje se tak i v situacích tzv. přehledových studií, či analýz odborných textů). Oborově specifická tématem je, byť zpracováním spíše nikoliv.

Hodnocení práce / textu - teoretické zaměření práce

Jsou konceptualizovány všechny pojmy ZVO? Pokud není ZVO formulována, jsou popsány hlavní koncepty práce?	Ano
Je u klíčového pojmu definován obsah i struktura pojmu?	Ano
Je uveden současný stav poznání?	Ne
Je konceptualizace srozumitelná?	Ano
Vychází ze současných odborných zdrojů?	Částečně: časté využití slovníku Hartlových mi nepřijde jako OK) Stejně tak není zpracována literatura z oblasti sociální práce!!!!, která se týká reflexivní praxe Míček (1976), Míček (1984) mi přijdou jako příliš staré zdroje
Provádí autor/ka textu analytickou práci s tezemi / kritické komentáře atp.?	Ne
Je zřejmé z jakých zdrojů a proč autor/ka vychází?	Ne
Nabízí text práce nový pohled na popisované téma?	Ne

Autorka v textu definuje sociální práci (byť se silným příklonem k vymezení z učebnic a zákona o sociálních službách, což mi přijde škoda), stejně jako sebepoznání, jak z hlediska

metod, tak nástrojů a oblastí sebepoznání. Stejně tak se věnuje sebe-pojetí, sebe-hodnocení a sebereflexi. Syndrom vyhoření a syndrom pomocníka, kterému se autorka v textu také věnuje, mi přijde, s ohledem na zaměření práce jako nadbytečné, zvláště proto, že neuvádí poznatky o tom, jak sebereflexe, sebepoznání, či sebehodnocení ovlivňuje zmíněné syndromy a naopak. Práce je v tomto ohledu přehledná. Jako podstatný problém ale vnímám, že:

- a) autorka nepracuje kriticky s literaturou – předkládá výčet tezí, ale dále s nimi nepracuje, neporovnává je (např. u zmíněné teze o nahlížení v duši a nahlížení v intelektu by bylo vhodné vyvodit, co z toho plyne pro sociální práci, či pro zkoumání tématu dále). To dle mého, vede k tomu, že text místy připomíná sadu tezí bez větší logické návaznosti (drží dohromady pouze tematicky). Tvrzení autorky, že „*autoři přichází s hodnotnými poznatky*“ (s. 23) nelze vnímat jako kritické zhodnocení tezí. To se projevuje i v závěru, kdy autorka tvrdí, že „*bude člověk pravděpodobně obecně šťastnější, pokud se dokáže vyznat sám v sobě*“ (str. 51), což ale není pravda, protože studie prokazují, že přímý vliv mezi těmito dvěma pojmy není (Elliot, Coker, 2008¹)
- b) autorka využívá především psychologickou literaturu. Zcela tak opomíjí literaturu, která k reflexi, sebereflexi a reflexivní praxi v sociální práci existuje, což je v rámci oboru, ve kterém práci obhajuje, škoda. Vysoká četnost slovníků jako zdroje pro teze v textu mi také nepřijde vhodná (Hartl, Hartlová a Strieženec)

Kromě těchto dvou hlavních výtek, je možné spatřovat v textu také další menší problematické části.

- Text obsahuje, dle mého, někdy nepřesné uchopení původních zdrojů, resp. tezí v nich uvedených: tvrzení Koprívy o tom, že dva lidé utvářejí vztah stejnou měrou, není, dle mého, v rozporu s tím, že „*pracovník disponuje nad klientem určitou mocí*“ (str. 10).; nebo definice IFSW není nejkomplexnější, ale nejobecnější bezesporu ano.
- Místy obsahuje text obecná tvrzení, která do akademického textu nepatří – např. „*soucit je další ušlechtilý motiv pomoci, nesmí však obsahovat sobectví a také by soucitu nemělo být nadměru, jelikož pak více škodí, než pomáhá*“ (str. 11) – bez reflexe např. pojetí sociální práce (dle Musila), či filosofických kontextů a uchopení sobectví v soucitu. Stejně tak tvrzení, že profesní skupina sociálních pracovníků sdílí jednotné hodnoty (Str. 13) se dle mého nezakládá na pravdě – v podstatě jen kritické a radikální pojetí sociální práce, oproti poradenskému pojetí jsou odlišné uchopení reality a světa a hodnot.

Závěr: I přes uvedené nedostatky autorka naplnila cíl, který si pro práci stanovila. S ohledem na to doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře (2) a to podle povahy obhajoby.

Otázky k obhajobě

Jaká kritéria jste volila pro to, který odborný zdroj využít pro psaní Vámi předkládané bakalářské práce?

Jak lze porovnat Vámi prezentované především psychologizující teze s pojetím reflexe a reflexivní praxe v sociální práci?

V Praze dne 26. května 2019

Honza Kaňák

¹ Elliott, I., Coker, S. 2008. Independent self-construal, self-reflection, and self-rumination. *Australian Journal of Psychology*, 60(3): 127-134.